

**Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji
Usług Społecznych dla
Gminy Iłowa
na lata 2026-2028**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	4
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	16
WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH.....	17
PROBLEMY I POTRZEBY POSZERZENIA OFERTY WSPIERANIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ORAZ OSÓB STARSZYCH Z GMINY IŁOWA.....	19
WNIOSKI Z BADANIA DIAGNOZUJĄCEGO POTRZEBY OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.....	20
POLITYKA PRORODZINNA ORAZ WSPIERANIE RODZINY WRAZ Z SYSTEMEM PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ POMOCĄ SPOŁECZNĄ.....	20
PROBLEMY I POTRZEBY MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE WSPARCIA RODZIN WSPIERANIE RODZINY WRAZ Z SYSTEMEM PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ POMOCĄ SPOŁECZNĄ.....	22
WNIOSKI Z BADANIA DIAGNOZUJĄCEGO POTRZEBY, ZASOBY I POTENCJAŁ W ZAKRESIE POLITYKI PRORODZINNEJ, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	23
PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA	24
PROBLEMY I POTRZEBY MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA.....	25
WNIOSKI Z BADANIA DIAGNOZUJĄCEGO POTRZEBY, ZASOBY I POTENCJAŁ W OBSZARZE PROMOCJI I OCHRONY ZDROWIA	26
PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU.....	26
EDUKACJA PUBLICZNA.....	27
KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA	28
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	28
REKOMENDACJE.....	28
PLANY DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH	33
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PLANU	43
MONITORING.....	43
ZAKOŃCZENIE.....	47

WPROWADZENIE

Deinstytucjonalizacja usług społecznych zalicza się do niezwykle istotnych kierunków rozwoju polityki społecznej w ostatnich latach, szczególnie w kontekście współczesnych wyzwań związanych ze zmianami w strukturze społecznej, przeobrażeniami modelu rodziny i rynku pracy czy kwestiami natury zdrowotnej¹. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie Łłowa wpisuje się w tę tendencję.

Ogólnym celem niniejszego dokumentu jest wskazanie zakresu niezaspokojonych potrzeb społecznych w Gminie Łłowa i w związku z tym adekwatne zaplanowanie procesu rozwoju usług społecznych w najbliższych latach. Pozwoli to na wyznaczenie priorytetów rozwoju usług społecznych oraz umożliwi dostęp do środków centralnych oraz regionalnych pochodzących z Unii Europejskiej.

Samorząd planując rozwój usług społecznych powinien dokonać inwentaryzacji istniejących zasobów oraz dokonać szczegółowej analizy interesariuszy tego procesu (analiza podmiotów instytucjonalnych i organizacji oraz potencjalnych partnerów tego procesu). Plan powinien zwierać analizę potrzeb wszystkich stron procesu organizacji usług – zarówno samych odbiorców, jak i potencjalnych dostawców usług społecznych.

Korzyściami dla gminy wynikającymi z opracowania planu rozwoju usług społecznych będzie:

- uporządkowanie, celowe, trafne działanie w zakresie rozwoju usług społecznych,
- wyznaczenie priorytetów rozwojowych dla usług,
- umożliwienie dostępu do środków regionalnych UE.

Dokument ten uwzględnia rekomendacje Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zawarte w dokumencie „Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”.

Dokument składa się z części diagnostycznej oraz programowej. Pierwsza ze wskazanych zawiera główne dane i informacje dotyczące sfery polityki społecznej w gminie oraz potrzeby w zakresie usług społecznych.

Część programowa dokumentu prezentuje usługi społeczne w danych obszarach oraz przypisane im cele oraz kluczowe działania, a także źródła ich finansowania.

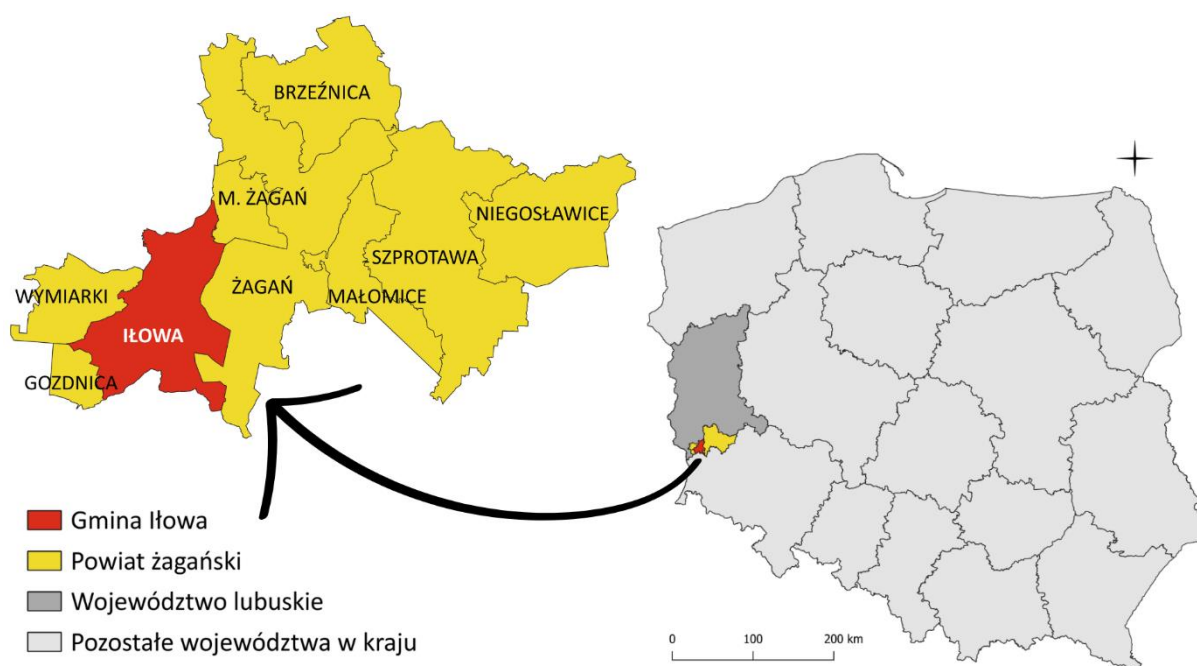
¹ Zob. *Ogólnopolskie wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych*, MRiPS 2023, s. 4 i nn.

II.CHARAKTERYSTYKA GMINY

POŁOŻENIE

Iłowa to gmina miejsko-wiejska, zlokalizowana w województwie lubuskim, w zachodniej części powiatu żagańskiego. Jej powierzchnia zajmuje 153 km², co stanowi 13,5% terenu całego powiatu. Od północy sąsiaduje z gminą Żary, od południa z gminami Osiecznica i Węgliniec, od zachodu z gminą Wymiarki i Gozdnicą, a od wschodu z gminą i miastem Żagań. Geograficznie gmina należy do Niziny Śląskiej, znajduje się wśród Borów Dolnośląskich, nad dopływami Bobru: Czarną Małą i Czarną Wielką.

Rysunek 1. Położenie Gminy Iłowa na mapie powiatu żagańskiego, województwa lubuskiego oraz całego kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

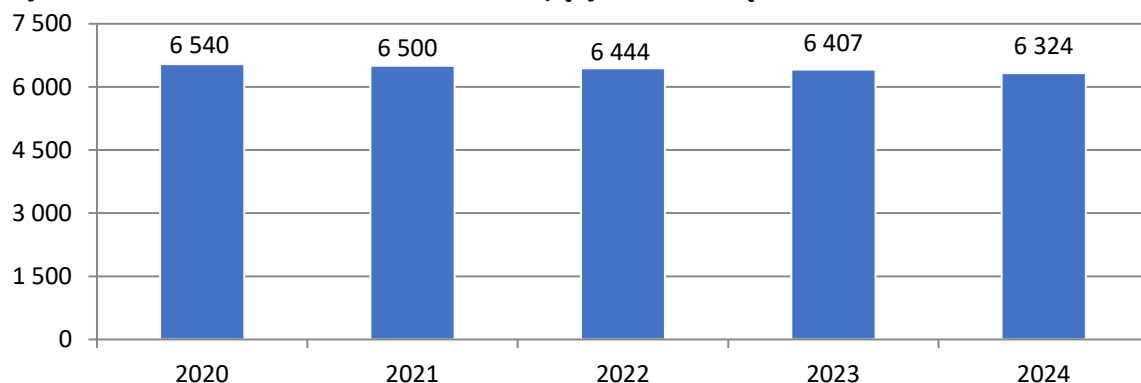
UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Iłowa zamieszkują **6 324 osoby** (stan na 30.06.2024 roku). Na przestrzeni lat 2020-2024 liczba mieszkańców ulegała systematycznemu spadkowi,

co obrazuje poniższy wykres. W 2024 roku w stosunku do 2020 roku wartość spadkowa liczby mieszkańców ukształtowała się na poziomie 3,3%.

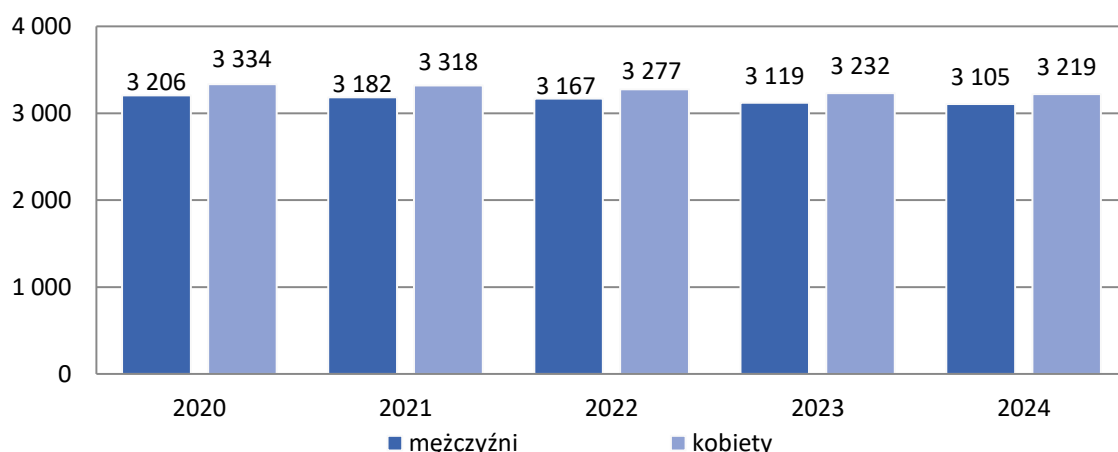
Wykres 1. Liczba osób zamieszkujących Gminę Łłowa w latach 2020-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#>

Liczba kobiet zamieszkujących Gminę Łłowa jest nieznacznie większa od liczby mężczyzn – stanowią one 50,9% ogółu populacji Gminy (3 219 osób), natomiast mężczyźni – 49,1% (3 105 osób). **Współczynnik feminizacji** w Gminie wynosi **104**, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Gminę Łłowa na przestrzeni lat 2020-2024

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie Łłowa ujemny i wynosi **-24** (stan na koniec 2024 roku). Na przestrzeni lat 2020-2024 przyrost naturalny w Gminie zawsze przyjmował wartości ujemne, gdyż w 2020 roku wyniósł -70, a w 2023 roku jego wartość kształtowała się na poziomie -65.

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Łłowa na przestrzeni lat 2020-2024

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
urodzenia żywe	35	49	37	23	9
zgony	105	101	83	88	33
przyrost naturalny	-70	-52	-46	-65	-24

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#>

Struktura ludności w Gminie Łłowa według ekonomicznych grup wieku w roku 2023 przedstawiała się następująco:

- **13,4%** mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – 14 lat i mniej;
- **60,5%** mieszkańców było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-64 rokiem życia;
- **26%** mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet jest to powyżej 60 roku życia, a dla mężczyzn powyżej 65 roku życia.

Na przestrzeni lat 2020-2023 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym systematycznie spada.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Gminie Łłowa w latach 2020-2023 (w procentach)

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	16,9	17,1	16,8	13,4
wiek produkcyjny	60,0	59,6	58,7	60,5
wiek poprodukcyjny	23,1	23,3	24,5	26

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#>

Kolejną analizowaną kwestią jest **saldo migracji wewnętrznych**. W 2023 roku zarejestrowano 52 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 71 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych było ujemne i wyniosło **-19**. Na przestrzeni lat 2020-2023 saldo migracji wewnętrznych przyjmowało wartości dodatnie.

Tabela 1. Saldo migracji wewnętrznych w Gminie Łłowa w latach 2020-2023

wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
zameldowania w ruchu wewnętrznym	79	95	69	52
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	70	86	93	71
saldo migracji wewnętrznych	9	9	-24	-19

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#>

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Łłowa:

- Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Komisariat Policji w Łłowej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łłowej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- ośrodki zdrowia,
- placówki oświatowe,
- Rodzinny Dom Seniora „Cichy dom”,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób uzależnionych oraz ich rodzin;

- Ogrzewalnia dla osób bezdomnych,
- Biblioteka Kultury,
- świetlice wiejskie funkcjonujące na terenie Konina, Klikowa, Czernej, Borowego, Czyżówka i Szczepanowa, Jankowej Żagańskiej.

Na terenie gminy Iłowa znajdują się następujące **placówki oświatowe**:

1. Szkoła Podstawowa im. Lotników Alianckich w Iłowej,
2. Przedszkole Miejskie w Iłowej,
3. Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Mała Szkoła”,
4. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Iłowej.

W gminie Iłowa nie funkcjonują żadne żłobki, ani kluby dziecięce.

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi **Biblioteka Kultury w Iłowej**,

Mieszkańcy Gminy mogą uczestniczyć w organizowanych przez Bibliotekę Kultury różnorodnych sekcjach i klubach, skierowanych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Organizowanie atrakcyjnych zajęć artystycznych umożliwia rozwijanie zainteresowań, twórcze spędzanie wolnego czasu i poszukiwanie nowych wyzwań.

- zajęcia gry na instrumentach,
- Uniwersytet III Wieku
- zajęcia wokalne,
- zajęcia teatralne,
- zajęcia sportowe i rekreacyjne, zumba,
- próby Orkiestry Dętej,
- zajęcia plastyczne,

Centrum Kultury jest organizatorem również różnego rodzaju imprez o charakterze kulturalnym:

- WOŚP,
- Spotkania autorskie,
- Koncerty,
- Walentynki,
- Konkursy Recytatorskie - eliminacje gminne,
- Dzień Kobiet,
- Jarmark Wielkanocny,
- Gale Teatralne,
- Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci,
- Święto Kwitnącej Azalii,
- Dzień Dziecka,
- Wystawa psów myśliwskich,
- PARK BEATS FESTIVAL
- XVII Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej,
- Wystawy malarskie i fotograficzne,
- Tydzień Seniora,

- Święto Niepodległości,
- Zabawa z Mikołajem,
- Jarmark Bożonarodzeniowy,
- Sylwester pod gwiazdami.

W Bibliotece Kultury działają koła zainteresowań, zespoły i sekcje artystyczne przygotowane z myślą o dzieciach i młodzieży :

- Sekcja plastyki dziecięcej – „Twórcze Dzieciaki ”
- Sekcja wokalna
- Zespół teatralny
- Sekcja gitarowa
- Warsztaty plastyczne

oraz osobach dorosłych:

Uniwersytet Trzeciego Wieku (UTW) - to nie tylko sposób na zdobycie wiedzy, ale także przywrócenie radości życia. Według panującej opinii wiek dojrzały to dla wielu osób okres zubożnienia, utraty radości życia i spadku życiowej aktywności.

W Bibliotece Kultury swoją siedzibę ma również Stowarzyszenie „Bądźmy razem”. Celami statutowymi stowarzyszenia jest integracja osób starszych.

Do **infrastruktury sportowo-rekreacyjnej** znajdującej się w gminie Łowa należą następujące obiekty:

- hala widowiskowo – sportowa,
- Stadion Miejski w Łowej,
- kompleks boisk "Orlik" przy ul. Ogrodowej w Łowej, którego administratorem jest Dyrektor Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Łowej,
- kompleks boisk „Orlik” przy ul. Piaskowej w Łowej, którego administratorem jest Dyrektor Szkoły Podstawowej w Łowej,
- obiekt sportowy w Koninie Żagańskim,
- boisko piłkarskie w Czernej.

Kluby sportowe działające w Gminie to:

1. Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Orzeł” w Koninie Żagańskim,
2. Stowarzyszenie LZS „Płomień” w Czernej,
3. Uczniowski Klub Sportowy „Orliki” w Łowej.

Na terenie gminy Łowa działa 7 świetlic wiejskich w takich miejscowościach, jak: Klików, Szczepanów, Czarna, Czyżówek, Borowe , Konin Żagański i Jankowa Żagańska. Świetlice wiejskie pełnią funkcję centrów kultury lokalnej. Są miejscem organizacji czasu wolnego i integracji społeczności lokalnej. Służą nie tylko dzieciom, ale także dorosłym.

Spotykają się tu rady sołeckie, działalność prowadzą koła gospodyń wiejskich, wolny czas spędzają najmłodsi. W świetlicach wspólnota mieszkańców planuje i przygotowuje lokalne wydarzenia. Odbывают się spotkania władz sołectw, mieszkańców,

uroczystości rodzinne. Największe wydarzenia to dożynki i odpusty. Te organizowane były w poszczególnych wioskach w różnych latach.

W zakresie **podstawowej opieki zdrowotnej** dla mieszkańców gminy Iłowa usługi świadczą następujące placówki:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Praktyka Lekarza Rodzinnego „Salus” Wioletta Falandysz-Kuprewicz,
2. Przychodnia Opieki Zdrowotnej w Iłowej prowadzona przez Szpital Św. Łukasza w Bolesławcu,
3. NZOZ "Hygieja" S.C. Poradnia Pielęgniarek Środowiskowo-Rodzinnych.

Zakłady te mają podpisane kontrakty z NFZ, dzięki czemu prowadzą bezpłatne świadczenia głównie z zakresu medycyny rodzinnej. Na terenie Gminy znajdują się również dwie apteki.

W gminie Iłowa o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z **Komisariatu Policji w Iłowej**. Jednostka ta podlega Komendzie Powiatowej Policji w Żaganiu, a Komisariat obejmuje swoim działaniem teren trzech gmin: Iłowej, Wymiarek i Gozdniczy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają działające w formie stowarzyszeń trzy **ochotnicze straże pożarne**: OSP Iłowa, OSP Borowe i OSP Konin Żagański.

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku². Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności "obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej" [Oniszczyk 2008 str. 269]. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem. (Yaziji M, Doh J.2011, s. 15).

Na terenie gminy Iłowa funkcjonują **organizacje pozarządowe**, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich:

1. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie,
2. Fundacja „Bory Dolnośląskie”,
3. Stowarzyszenie „Bądźmy razem”,
4. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Producentów Świec i Zniczy,
5. Stowarzyszenie Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo w Iłowej,
6. Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Orzeł” Konin Żagański,
7. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Piękni Życiem”,

² <https://poradnik.ngo.pl/>

8. Klub Piłkarski „Piaś”,
9. Stowarzyszenie Oświatowe „Mała Szkoła”,
10. Ochotnicza Straż Pożarna w Borowym,
11. Ochotnicza Straż Pożarna w Koninie Żagańskim,
12. Ochotnicza Straż Pożarna w Iłowej,
13. Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy „Płomień” Czerna,
14. Klub Sportowy „Akademia Sportu” Iłowa.
15. Fundacja Cichy Dom
16. Lubuskie Stowarzyszenie Wodoru i Biometanu H2OZE
17. Stowarzyszenie Nasza Gmina

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. OPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Iłowa jest **Ośrodek Pomocy Społecznej**. Według Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej Nr 117/6/XII/12 z dnia 29 lutego 2012 roku z późniejszymi zmianami (tekst jednolity przyjęty Uchwałą nr 281/6/XXXIV/14 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 25 lutego 2014 r.) realizuje on zadania wynikające z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, ustawowo zlecone z zakresu administracji rządowej, własne gminy, wynikające z programów rządowych oraz inne – według zawartych umów i porozumień.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej świadczy pomoc mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Jednostkę wyróżnia szybkie podejmowanie działań w sytuacjach kryzysowych oraz współpraca na rzecz osób i rodzin w potrzebie z innymi podmiotami m.in. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami oświatowymi, Biblioteką Kultury, Komisariatem Policji, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Starostwem Powiatowym, schroniskami dla osób bezdomnych, służbą zdrowia, sądami, Prokuraturą, Komornikiem Sądowym. Podejmuje działania profilaktyczne, zaradcze i wspierające.

W ramach swojej działalności Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej prowadzi Klub seniora, wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego, ogrzewalnię, jadłodzielnię, mieszkanie treningowe oraz mieszkanie przejściowe dla osób w kryzysie.

Formy i wymiar wsparcia świadczonego w środowisku.

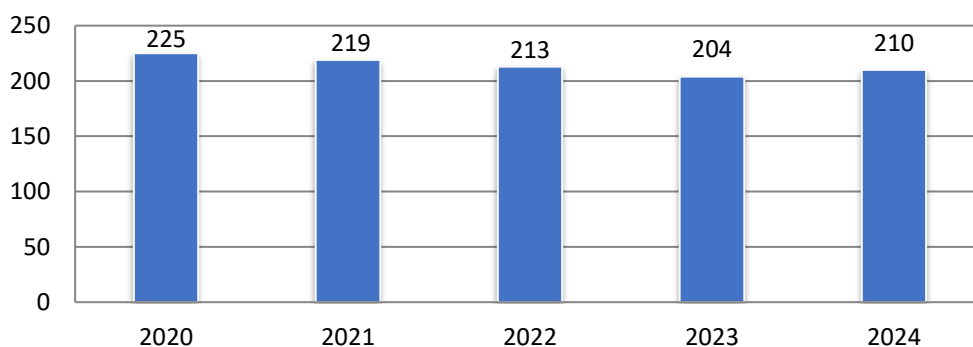
Mieszkańcy Gminy mają możliwość skorzystania m.in. z bezpłatnych porad prawnych, porad psychologów oraz terapeuty uzależnień. Z wymienionego wsparcia mogą skorzystać w ramach działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łowej, Biblioteki Kultury, placówek oświatowych, które zatrudniają psychologów i odpowiednią kadrę pedagogiczną, Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc w formie pieniężnej i niepieniężnej.

Wg danych z zasobów pomocy społecznej, pomoc i wsparcie w gminie Łowa w roku 2024 uzyskało 210 rodzin a w roku 2023 uzyskało 204 rodziny.

Na przestrzeni lat 2020-2024 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w Gminie posiada tendencję spadkową, co obrazuje poniższy wykres.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Łowa w latach 2020-2024

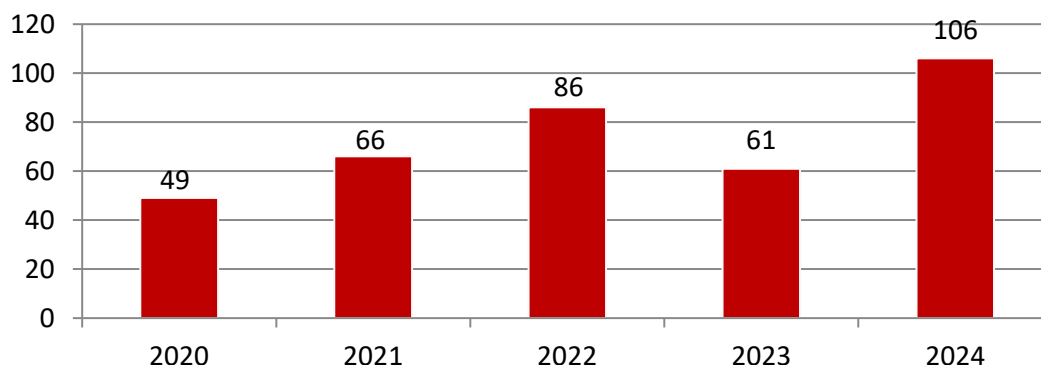
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 rok

Najczęstszą formą pomocy pieniężnej udzielaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowej jest zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy. Natomiast najczęściej stosowaną pomocą niepieniężną jest praca socjalna, posiłek, składki na ubezpieczenie zdrowotne, niezbędne ubranie, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, usługi sąsiedzkie, kierowanie do domu pomocy społecznej, prowadzenie mieszkania przejściowego dla osób w kryzysie, klubu seniora, jadalni, ogrzewalni oraz wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

Jednym z działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi jest **praca socjalna**. Świadczona jest ona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, a także ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

W bezpośredniej pracy z podopiecznym pracownicy socjalni odwiedzają klientów, motywują do zmian, umawiają do specjalistów, prowadzą poradnictwo wg potrzeb, kierują do odpowiednich form wsparcia, udzielają wsparcia emocjonalnego.

Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej w latach 2020-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020-2024rok

W ramach **pomocy żywnościowej** realizowano w 2024r. :

- program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” – wsparcia w formie rzeczowej udzielono dla 50 osób, w tym 45 dzieci.

- w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 – Podprogram 2023. W 2024r. wydano 92 skierowania dla 174 osób do otrzymania pomocy żywnościowej. Pracownicy Ośrodka zajmowali się przyjęciem, rozładunkiem i wydawaniem artykułów żywnościowych. Żywność wydano w lipcu, sierpniu i wrześniu 2024r.

- w grudniu 2024 r. przed Świętami Bożego Narodzenia zorganizowano zbiórkę żywności do paczek świątecznych. Dzięki darczyńcom zebrano i przygotowano 40 paczek, które pracownicy socjalni dostarczyli mieszkańcom naszej gminy.

- od grudnia 2023 r. w Gminie funkcjonuje „jadłodzielnia”. Lodówka umieszczona została przy bocznym wejściu do Biblioteki Kultury w Iłowej. Ideą „jadłodzielni” jest niemarnowanie jedzenia. Lodówka została odpowiednio oznakowana i umieszczony na niej został regulamin odnośnie tego jaką żywność i w jaki sposób można oddawać. Jadłodzielnia to miejsce, gdzie można zostawić dobre produkty spożywcze, z których będą mogły skorzystać inne osoby. Pracownik Ośrodka kilka razy w tygodniu sprawdza stan lodówki, dba o jej czystość.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych oraz sąsiedzkich usług opiekuńczych. Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych i sąsiedzkich usług opiekuńczych regulują zapisy Uchwały 489/8/LXII/23

Rady Miejskiej w Łowej z 21 grudnia 2023r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze sąsiedzkie, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z opłat, jak również trybu ich pobierania. Zgodnie z zapisami Uchwały z 2023r. - koszt 1 godziny świadczonych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych wynosił 39 zł. Ośrodek świadczy usługi opiekuńcze w dni robocze natomiast sąsiedzkie usługi opiekuńcze w dni powszednie oraz w dni wolne od pracy. W 2024r. pomocą w formie usług opiekuńczych było objętych 19 środowisk, usługi świadczyły 3 opiekunki środowiskowe zatrudnione na umowę o pracę oraz do usług sąsiedzkich zatrudniono osoby na umowę zlecenie .

Osoby wymagające **całodobowej opieki**, którym gmina nie jest w stanie takiej pomocy zapewnić są kierowane do domów pomocy społecznej. Osoba kierowana pokrywa koszt w wysokości 70% dochodu własnego, natomiast pozostała różnica pokrywana jest przez rodzinę lub w przypadku braku takiej możliwości przez gminę. W 2024 roku koszt pobytu dla 15 osób w domach pomocy społecznej wyniósł łącznie 830.708,20zł. Zobowiązania rodzin w 2024r. wynosiły 90.834,77 zł natomiast koszt gminy w 2024r. wyniósł 739.873,43 zł.

Ponadto, w ubiegłym roku całodobową opiekę świadczył Rodzinny Dom Pomocy „Cichy dom” w Łowej. Placówka w ramach zgody Wojewody zapewnia całodobową opiekę dla 18 osób oraz dla 4 osób umieszczonych na podstawie wcześniejszych rozwiązań.

Od 2022 r. w ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowej działa **Klub Seniora**. W ramach Klubu seniorzy mogą korzystać m.in. z gimnastyki, zajęć z historii i języka angielskiego, warsztatów tematycznych (kosmetyczne, plastyczne, informatyczne, florystyczne, kulinarne, rękodzieło), wyjazdów i spotkań integracyjno-edukacyjnych lub rekreacyjno-kulturalnych, gier zespołowych na powietrzu (boule), gier stolikowych, aktywności typu nordic-walking, imprez okolicznościowych, koncertów. Klub Seniora czynny jest codziennie przez 3 godziny w dni robocze. Klub Seniora finansowany jest ze środków własnych gminy.

Po zakończeniu projektu „usługi opiekuńcze w Gminie Łowa” Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowej kontynuował funkcjonowanie **wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego**. Większość zakupionych urządzeń pozostaje w użyczeniu. W wypożyczeniu są urządzenia rehabilitacyjne tj.: - wózki inwalidzkie, toaletowe, schodołaz, podpórki, chodziki czterokołowe / trójkołowe, łóżka rehabilitacyjne i materace przeciwoślizgowe a także sprzęty do ćwiczeń, w tym : dyski balansowe, piłki do ćwiczeń, poduszki sensoryczne i maty stabilizacyjne. Zawartych jest 18 umów użyczenia sprzętu.

W Gminie realizowany jest **program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”** dla Jednostek Samorządu Terytorialnego ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej Funduszu Spójności, ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych

czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób z niepełnosprawnością. Ze wsparcia asystenta w 2024r. skorzystało 18 osób.

Program **„Opieka wytchnieniowa”**, którego celem jest m.in. czasowe odciążenie opiekunów faktycznych od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację. Wsparciem objęto 12 opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

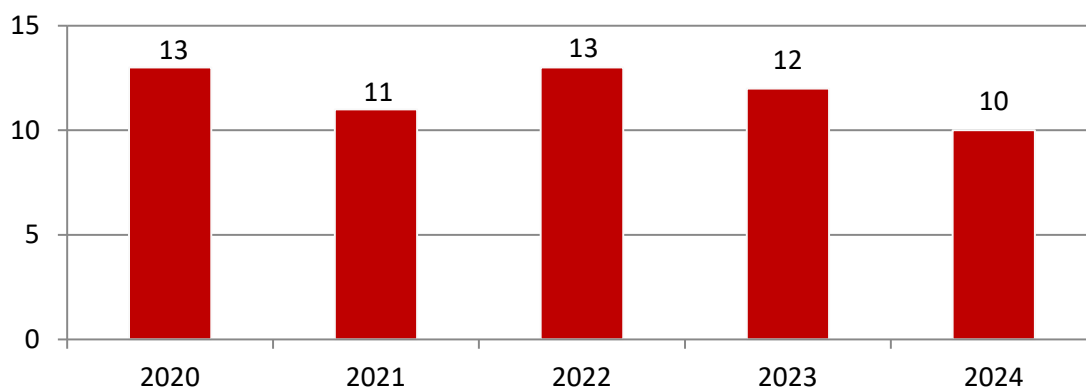
Program **„Korpus Wsparcia Seniorów”**, który składa się z Modułu I i Modułu II. W ramach modułu I świadczone usługi sąsiedzkie. Moduł II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” - opłacono abonament dla 15 seniorów korzystających z opasek telemedycznych. Opaski telemedyczne to rozwiązanie świadczenia pomocy na odległość. Zapewniają 24-godziną teleopiekę ratowników medycznych, którzy reagują na alarmy od podopiecznych (SOS, Upadek). Opaski m.in. posiadają funkcję GPS, która w sytuacjach awaryjnych również może być pomocna (zagubienie). Bieżący pakiet w swojej ofercie zapewnia wirtualnego asystenta z przypomnieniem o noszeniu i ładowaniu opaski.

Program **„Opieka 75+”** dla osób wymagających pomocy osoby drugiej, będących w wieku powyżej 75 lat. Wsparciem w ramach Programu objęto 7 osób.

Ośrodek posiada w dyspozycji dwa lokale o charakterze interwencyjnym dla osób w kryzysie. W związku ze zmianą w 2023r. ustawy o pomocy społecznej, jeden z nich został przekwalifikowany jako mieszkanie treningowe. Mieszkanie treningowe jest formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W ubiegłym roku została przyjęta Uchwała NR 520/8/LXVI/24 Rady Miejskiej w Łowej z dnia 18 kwietnia 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowej stale monitoruje i wspiera **osoby bezdomne**. Liczba znanych osób bezdomnych, objętych naszym wsparciem w większym lub mniejszym stopniu, wyniosła 22 osoby. W roku 2024 Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowej zawarł umowę ze Stowarzyszeniem MONAR Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Lutynce oraz Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta, Koło w Świdnicy, 58-100 Świdnica. Z pomocy finansowej jak i rzeczowej, w oparciu o wydane decyzje, w ubiegłym roku skorzystało 14 osób bezdomnych. W sezonie zimowym na terenie Łowej funkcjonuje ogrzewalnia dla osób bezdomnych, które nie wyrażają zgody na umieszczenie w schronisku dla osób bezdomnych. W Ogrzewalni w ramach umowy cywilno-prawnej zatrudniona jest jedna osoba jako opiekun nadzorujący. Z ogrzewalni można korzystać od godziny 18:00 do godziny 8:00. W roku 2024 roku z pomocy Ogrzewalni skorzystało 15 osób. W Ogrzewalni można korzystać z gorącego napoju, kąpieli. Ponadto jest możliwość otrzymania czystej bielizny i odzieży.

Liczba osób bezdomnych z terenu Gminy Iłowa korzystających ze schronienia w latach 2020-2024

Na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o **przeciwdziałaniu przemocy domowej** Dz.U.2024.0.1673 oraz zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Iłowej nr 436/8/LVI/23 z dnia 27.06.2023r. działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który został powołany przez Burmistrza Iłowej zarządzeniem z dnia 18.09.2023r. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Iłowej liczy 11 osób są to przedstawiciele: Komisariatu Policji w Iłowej, Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowej, Szkoły Podstawowej w Iłowej, Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Koninie Żag., Przedszkola Miejskiego w Iłowej, Poradni Pielęgniarek Środowiskowych „HYGIEJA”, Sądu Rejonowego w Żaganiu.

W ramach posiadanych środków własnych oraz przy współpracy z GKRPA przeprowadzono cykl szkoleń z szeroko rozumianego obszaru radzenia sobie z sytuacją przemocową m.in. „Psychologiczne i prawne procedury w sytuacji przemocy domowej”, Radzenie sobie w sytuacjach społeczno-komunikacyjnych w sytuacjach zadaniowych i w kontekście umiejętności regeneracji sił i zdolności konstruktywnego reagowania na sygnały, które wysyła ciało i psychika”, „Komunikacyjne modele reagowania w trudnych sytuacjach relacyjnych”, „Intuicyjna diagnoza zaburzeń zachowań i osobowości”, „Konkurencyjne cele alternatywne w pracy z osobami uzależnionymi.”

W 2024 roku wszczęto 15 procedur Niebieskiej karty (3 przez pracowników ops, 11 przez funkcjonariuszy policji, 1 przez pracownika oświaty). Zakończona 15 procedur NK (6 wszczętych w 2023r. oraz 9 wszczętych w 2024r). Z wparcia psychologa skorzystało 11 osób dotkniętych problemem przemocy.

W ramach **wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej** działania Ośrodka Pomocy Społecznej są dostosowane do indywidualnych potrzeb rodzin, a celem jest umożliwienie im przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych oraz poprawy jakości ich życia. Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi instytucjami, aby zapewnić kompleksową pomoc. Szuka rozwiązań, które są najlepsze dla konkretnej rodziny. Jest wsparciem i pomocą w codziennym funkcjonowaniu rodzin W 2024 roku objętych wsparciem Asystenta rodziny było 17 rodzin, z czego 3 rodziny zakończyły współpracę:

2 ze względu na osiągnięty cel, a w 1wsparcie nie przyniosło oczekiwanych rezultatów współpracy. Praca z rodzinami wymaga od Asystenta rodziny bardzo dobrej organizacji pracy, szerokiej wiedzy merytorycznej oraz indywidualnego podejścia do każdej rodziny, ponieważ każda rodzina to inny rodzaj wsparcia. Głównym celem asystenta rodziny jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny oraz poprzez małe kroki. Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

Asystenci pozostają w stałym kontakcie z rodzinami, szkołą, przedszkolem, służbą zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu , Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Żaganiu , policją oraz kuratorami z wydziału ds. Nieletnich i Rodzinny oraz wydziałem Karnym. Uczestniczą w spotkaniach dotyczących dokonania oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, opracowaniu planu pracy pomocy dziecku oraz możliwości powrotu do środowiska rodzinnego. Ponadto, asystenci organizują posiedzenia multiprofesjonalnego zespołu pomocy rodzinie, na których wspólnie z policjantami, przewodniczącą GKRPA, kuratorami, przedstawicielami oświaty opracowują działania na rzecz rodziny. W roku 2024 zostało zorganizowanych 15 spotkań celem pomocy rodzinom.

Ponadto rodziny z naszej Gminy mają możliwość skorzystania z pomocy psychologa dyżurującego dwa razy miesiącu w siedzibie Ośrodka, psychologów w szkole podstawowej oraz przedszkolu jak również ze wsparcia psychologów dyżurujących w siedzibie GKRPA oraz Klubie Seniora.

Dodatkowo w ubiegłym roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowej we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowej przygotował dwie oferty szkoleniowe podnoszące kompetencje rodzicielskie tj.

Oferta szkoleniowo – konsultacyjna dla Ośrodka Pomocy Społecznej adresowana do rodziców dzieci przedszkolnych i szkolnych placówek Gminy Iłowa.

Zakres usługi obejmował podnoszenia kompetencji wychowawczych rodziców, rozwiązywanie sytuacji trudnych w relacjach z dziećmi w aspekcie działań profilaktyki przemocy i podejmowania przez dzieci zachowań ryzykownych. Tytuł projektu oferowanego przez OPS mieszkańcom Gminy Iłowa „Tworzymy świat bez przemocy dla naszych dzieci AKADEMIA ODPOWIEDZIALNEGO RODZICA ” Oferta szkoleniowo – konsultacyjna obejmowała 6 spotkań. Każde ze spotkań rozbite jest na dwa moduły.

- Pierwszy prowadzony w formule audytoryjnej dla wszystkich zainteresowanych.
- Drugi moduł prowadzony w formule dyskusyjno-treningowej z możliwością konsultacji indywidualnych

Druga oferta szkoleniowo – konsultacyjna była adresowana do rodziców nastolatków Gminy Łowa. Zakres usługi obejmował również podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców. Koncentrował się na rozwiązywaniu sytuacji trudnych w relacjach z dziećmi, zrozumieniu trudnego okresu dojrzewania oraz na wyborze odpowiedniego stylu relacji rodzicielskich. Tytuł projektu: „KIEDY MOJE DZIECKO JEST O KROK OD DOROSŁOŚCI”

III. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych wynika z przeprowadzonej Diagnozy potrzeb i potencjału w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Łowa. Diagnoza została przeprowadzona zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Diagnoza potrzeb powstała w oparciu o badania ankietowe oraz dane zastane, w tym z zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowej. Bardzo istotne dla stworzenia tej diagnozy są opinie i zgłaszane potrzeby przez mieszkańców Gminy Łowa.

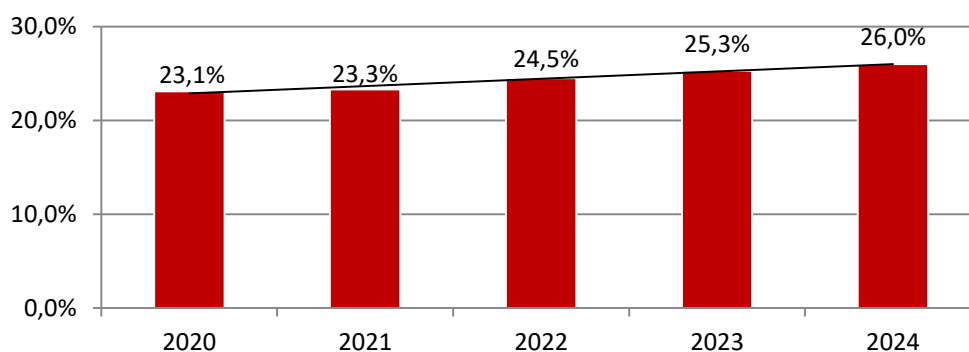
Diagnoza wskazała również obszary w zakresie usług społecznych, które zdaniem badanych powinny być priorytetowo rozwijane i usprawniane na terenie Gminy Łowa. Zdaniem badanych w pierwszej kolejności należy rozwijać usługi społeczne w zakresie **wspierania osób starszych** (36,9%), **osób z niepełnosprawnościami** (34,0%), a następnie **pomocy psychologiczno-psychiatrycznej dla dzieci** oraz **promocji i ochrony zdrowia** (po 21,4%). W dalszej kolejności pod względem wskazań znalazła się pomoc społeczna, **wspieranie rodzin**, pobudzanie aktywności obywatelskiej oraz kultura, kultura fizyczna, turystyka.

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań, sformułowane zostały rekomendacje. Poniżej znajdują się wnioski z badania diagnozującego potrzeby, zasoby i potencjał w zakresie poszerzania usług społecznych na terenie Gminy Łowa wraz z rekomendacjami.

WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów.

Wykres 1. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Gminie Iłowa na przestrzeni lat 2020-2024

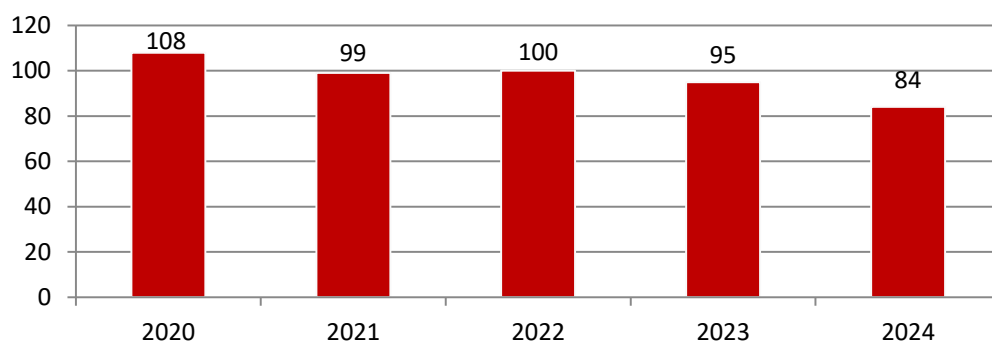
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#>

W Gminie Iłowa działa **Klub Seniora**, który funkcjonuje od poniedziałku do piątku. W ramach KS organizowane są spotkania ze specjalistami w dziedzinie zdrowia, dietytyki, gimnastyki rekreacyjnej, wyjść o charakterze kulturalnym, kącika telewizyjnego i komputerowego, imprez plenerowych oraz warsztatów rozwijających umiejętności oraz zainteresowania według potrzeb określonych przez 35 uczestników projektu. Do dyspozycji uczestników zakupione zostały m.in. laptopy, gry planszowe oraz sprzęty do ćwiczeń. Seniorzy zamieszkujący Gminę Iłowa mają możliwość uczestniczenia w zajęciach odbywających się w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Dodatkową aktywną formą spędzania czasu i integracji są działania organizowane przez Stowarzyszenie „Bądźmy razem”. W tym zakresie dużą rolę odgrywa Biblioteka Kultury i jej wachlarz działań integracyjno – kulturowych. W sołectwach rolę integracyjno -kulturową pełnią świetlice wiejskie prowadzone przez BK oraz wspierane przez koła gospodyń wiejskich.

W Gminie działa placówka całodobowej opieki wpisana do Rejestru Wojewody - Rodzinny Dom Seniora „Cichy dom”. Placówka prowadzona w ramach działalności gospodarczej zapewnia 24 miejsca dla osób wymagających wsparcia z tytułu niepełnosprawności lub wieku. Wysoki standard świadczonej pomocy i domowa atmosfera sprawia, że w placówce brak jest wolnych miejsc. W sytuacjach wymagających takiej formy wsparcia osoby starsze mogą być kierowane do domów pomocy społecznej odpowiedniego typu.

Należy również pamiętać, że w tej grupie wiekowej są osoby z orzeczoną niepełnosprawnością. Staje się więc to dużym wyzwaniem na kolejne lata dla polityki społecznej, której celem jest zapewnienie odpowiedniej opieki nad osobami, które wymagają pomocy w środowisku zamieszkania. Z analizy danych wynika, iż niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajduje się na drugim miejscu. W ubiegłym roku z powodu niepełnosprawności skorzystało 84 osoby w tym, z pomocy w formie zasiłku stałego z tytułu co najmniej umiarkowanego stopnia niepełnosprawności skorzystało 59 osób.

Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024 rok

Osoby z niepełnosprawnością mogły korzystać z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z usług sąsiedzkich, z wsparcia w ramach programu „Opieka Wytchnieniowa”, „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” „Opieka 75+”. Dla nich również jest dedykowana pomoc w ramach wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

PROBLEMY I POTRZEBY POSZERZENIA OFERTY WSPIERANIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ORAZ OSÓB STARSZYCH Z GMINY IŁOWA.

Poniżej na podstawie przeprowadzonych ankiet przedstawiono problemy i potrzeby poszerzenia oferty wspierania osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych z Gminy Iłowa.

Głównymi problemami, które zdaniem ankietowanych najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w Gminie są: **samotność, izolacja, dyskryminacja (43,7%), utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (39,8%), ograniczony dostęp do rehabilitacji (30,1%), bariery architektoniczne** w miejscach publicznych oraz w miejscu zamieszkania (po 29,1%). W dalszej kolejności pod względem liczby wskazań znalazł się brak wsparcia ze strony rodziny niski poziom wrażliwości społecznej problemy psychiczne, emocjonalne niewystarczająca liczba świadczonych usług opiekuńczych oraz ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. Zauważono brak Dziennego Domu Pobytu, brak lub słabą świadomość nauczycieli dla dzieci z niepełnosprawnością jaką jest autyzm. Niewrażliwość na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb mimo subwencji dla placówki, wykorzystywane dla zaspokojenia potrzeb nie dziecka, lecz placówki. Słabe zaopatrzenie placówek w sprzęt potrzebny do pracy dla dzieci z niepełnosprawnością, brak placówki integracyjnej bądź utworzenia oddziału w danej placówce. Przede wszystkim ogromną

potrzeba szkoleń dla nauczycieli na temat autyzmu i innych niepełnosprawności, bo ich wiedza jest znikoma albo nie ma jej w ogóle.

Analizując wyniki uzyskane w trakcie badania mieszkańców pod kątem **potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz starszych** można zauważyć, że najwyższy odsetek respondentów uważa, że na terenie Gminy Iłowa należy poszerzyć ofertę **usług opiekuńczych o zapewnienie transportu (51,5%) oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (45,6%)**. Średnio co trzeci mieszkaniec wskazał na **pomoc w zakresie usług porządkowych** np. sprzątanie pomieszczeń zakup artykułów spożywczych pomoc w utrzymaniu higieny osobistej pomoc w kontaktach ze społecznością lokalną, integracja ze społeczeństwem, zapobieganie dyskryminacji oraz realizacja recept w aptece Nieco rzadziej wskazywano na przygotowanie lub dostarczanie posiłków Wśród innych odpowiedzi mieszkańcy wymienili zapewnienie podjazdów i wind.

Następnie mieszkańcy wskazali na **obszary w jakich widzą potrzebę poszerzenia oferty wspierania osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami** na terenie Gminy. Największy odsetek wyróżnił **prowadzenie placówek wsparcia dziennego (46,6%)**, na drugim miejscu znalazło się rozpowszechnianie **informacji o dostępnych formach pomocy (35,0%)**, a na trzecim – **rozwijanie i tworzenie form spędzania czasu wolnego (30,1%)**. W dalszej kolejności wskazywano na organizowanie szkoleń dla opiekunów faktycznych (29,1%), zapewnianie całodobowej opieki (27,2%), organizowanie zajęć rozwijających zainteresowania np. sportowe, komputerowe, plastyczne (22,3%), wspieranie działalności organizacji pozarządowych oferujących wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych i inicjowanie powstawania nowych (21,4%) oraz organizowanie kampanii społecznych podnoszących świadomość w zakresie potrzeb i problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (20,4%).

Wnioski z badania diagnozującego potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnością.

Problemy osób starszych i z niepełnosprawnością. Analiza wyników badania przeprowadzonego pod kątem osób starszych i z niepełnosprawnością pozwala stwierdzić,

że głównymi problemami powyższych grup są: samotność, izolacja, dyskryminacja, utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, ograniczony dostęp do rehabilitacji, bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania oraz w miejscach publicznych.

Potrzeby w zakresie oferty wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów. W ramach działań na rzecz powyższych grup największy odsetek opowiedział się za prowadzeniem placówek wsparcia dziennego, rozpowszechnianiem informacji o dostępnych formach pomocy, rozwijaniem i tworzeniem form spędzania czasu wolnego oraz organizowaniem szkoleń dla opiekunów faktycznych.

Usługi opiekuńcze. Z przeprowadzonego badania wynika, iż należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych o zapewnienie transportu, pomoc w załatwianiu spraw

urzędowych, pomoc w zakresie usług porządkowych (sprzątanie pomieszczeń) oraz zakup artykułów spożywczych.

Priorytetowość działań. Analiza materiału badawczego wykazała, że 36,9% mieszkańców Gminy Łłowa jest zdania, że wspieranie osób starszych jest priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i usprawniany. Tym samym obszar ten znalazł się na 1 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

W przypadku wsparcia osób z niepełnosprawnościami, 34,0% badanych uważa, iż obszar ten powinien być rozwijany w pierwszej kolejności. Odpowiedź ta uplasowała się na 2 pozycji pod względem liczby wskazań.

POLITYKA PRORODZINNA ORAZ WSPIERANIE RODZINY WRAZ Z SYSTEMEM PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ POMOCĄ SPOŁECZNĄ

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzać istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną w Gminie Łłowa zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest **Ośrodek Pomocy Społecznej**, który służy pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Rodziny z Gminy Łłowa oprócz szerokiej oferty pomocy wynikającej z ustawy o pomocy społecznej, mogą korzystać ze świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu „4000+”, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, Karty Dużej Rodziny, wsparcie w zakresie pozyskiwania zaświadczeń o dochodach w zakresie programu „Czyste powietrze”, stypendium socjalnego, dodatku mieszkaniowego.

Rodziny z dziećmi i ich potrzeby stanowią bardzo ważny obszar działań polityki społecznej. Poza wsparciem materialnym obserwuje się rozwój różnorodnych form pomocy niematerialnej, usługowej. W ostatnich latach obserwuje się także wzrost liczby rodzin, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rodzice często nie zdają sobie sprawy, że napotymane problemy wymagają interwencji i pomocy z zewnątrz. Bardzo późno zgłaszają się po pomoc specjalistyczną, gdy problemy są już bardzo zaawansowane lub dopiero, gdy w rodzinie wydarzy się sytuacja kryzysowa. Wielu rodziców boryka się z problemem niskich kompetencji (umiejętności), zarówno wychowawczych, jak i w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, co znacząco wpływa na rozwój oraz funkcjonowanie dziecka w domu i w środowisku. Mimo znacznego wsparcia finansowego ze strony Państwa, rodzice nie zawsze zapewniają podstawowe potrzeby dzieci lub zabezpieczają je w sposób niewystarczający. Gdy funkcjonowanie

rodziny wpływa znacznie na funkcjonowanie dzieci, sąd rodzinny ingeruje w sposób sprawowania władzy rodzicielskiej.

W sytuacji, kiedy rodzina biologiczna nie jest w stanie zapewnić dziecku odpowiedniej opieki i warunków do rozwoju, jest ono umieszczane w pieczy zastępczej.

W 2024 roku Gmina Iłowa partycypowała w kosztach za opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości 257 770zł natomiast w 2023r. -246 314zł, w 2022 roku poniosła koszt za opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości 184 324 zł. Z powyższych danych wynika, iż koszt za opiekę i wychowanie uległ znacznemu zwiększeniu. Kwota ta niestety rośnie. Rzadkością są powroty dzieci do rodzin biologicznych, gdyż rodzice z różnych przyczyn nie potrafią stworzyć dzieciom sprzyjających warunków w domu pochodzenia. Nie bez znaczenia dla funduszy gminy jest fakt, że koszty związane z opłacaniem pobytu dzieci w pieczy zastępczej są znaczne i rosną z każdym rokiem. Właśnie z tego powodu inwestycja w kompetencje wychowawcze rodziców biologicznych jest bardzo ważna i potrzebna, ponieważ może to zapobiegać umieszczaniu dzieci w formach pieczy zastępczej. Ważne też jest stwarzanie dostępnych form wsparcia jak najbliżej miejsca zamieszkania, co znacznie ułatwia skorzystanie z oferty specjalistów.

Uwidacznia się też zjawisko wielopropblemowości w rodzinach. Rodziny często borykają się zarówno z problemami wychowawczymi, niepełnosprawnością, coraz częściej z uzależnieniami i przemocą, poważnymi kryzysami psychicznymi. Bardzo często wobec rodzin trzeba podejmować wielokierunkowe działania pomocowe, w których powinna uczestniczyć cała rodzina.

Poniżej przedstawione zostały wyniki badań ankietowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Pytania zawarte w kwestionariuszu miały na celu wskazanie potrzeb mieszkańców Gminy Iłowa w zakresie usług społecznych w sferze wspierania rodziny oraz wszelkich działań na jej rzecz.

PROBLEMY I POTRZEBY MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE WSPARCIA RODZIN WSPIERANIE RODZINY WRAZ Z SYSTEMEM PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ POMOCĄ SPOŁECZNĄ

W trakcie badania mieszkańcy wskazali **główne problemy**, które ich zdaniem dotyczą rodziny w Gminie Iłowa. Badani najczęściej wskazywali na **uzależnienia behawioralne wśród dzieci i młodzieży** (39,8%), **ograniczony dostęp do pomocy specjalistycznej**, m.in. psychoterapii dorosłych, psychiatrii dziecięcej, terapii rodzinnej (37,9%), **uzależnienia od alkoholu, narkotyków, dopalaczy wśród dorosłych** (35,0%) oraz **bezradność i niesamodzielność osób starszych** (33,0%). Średnio co czwarty ankietowany wskazał na niewystarczające środki finansowe (25,2%), trudności opiekuńczo-wychowawcze rodziców (24,3%) oraz uzależnienie od alkoholu, narkotyków, dopalaczy wśród dzieci i młodzieży (23,3%). W dalszej kolejności wymieniono niepełnosprawność i długotrwałą lub ciężką chorobę (16,5%), przemoc domową

(15,5%), a także uzależnienia behawioralne wśród dorosłych (14,6%). Najmniejszy odsetek ankietowanych stwierdził, że problem stanowi bezrobocie (9,7%) oraz zaburzenia psychiczne (10,7%). Zaledwie 3,9% badanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie, ze względu na brak wiedzy w tym zakresie.

Ponadto **określono potrzeby** poszerzenia usług społecznych w obszarze wspierania rodzin z dziećmi na terenie Gminy Iłowa. Najwięcej, bo 48,5% badanych wskazało na **organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, rozwój bezpłatnej opieki nad dziećmi do lat 3, poradnictwo specjalistyczne np. prawne, psychologiczne, rodzinne** (po 32,0%) oraz **profilaktykę uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży** (31,1%). Następnie wskazano na **organizowanie terapii dla dzieci m.in. przez pedagoga, psychologa, terapię integracji sensorycznej, wczesne wspomaganie rozwoju, rehabilitacja, organizowanie alternatywnych form integracji i spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi (po 28,2%) oraz profilaktykę uzależnień i przemocy wśród osób dorosłych (23,3%)**. W dalszej kolejności dorośli mieszkańcy Gminy wyróżnili rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy, **organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnego rodzaju problemami** np. uzależnienia, przemoc, brak kompetencji opiekuńczo-wychowawczych (po 21,4%), a także **tworzenie i rozwój bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego** (20,4%). Najrzadziej wskazywano na zapewnienie wsparcia asystenta rodziny (12,6%), rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców (15,5%) oraz **organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami i z niepełnosprawnościami** (17,5%). 1,0% badanych nie dostrzega potrzeby poszerzania oferty wspierania rodzin z dziećmi na terenie Gminy Iłowa, z kolei wśród innych odpowiedzi, mieszkańcy wskazywali na potrzebę utworzenia żłobka (1,9%). 46,6% ankietowanych zwróciło uwagę na potrzebę prowadzenia zajęć wspomagających umiejętności wychowawcze rodziców np. poprzez Klub Rodzica.

Osoby w kryzysie bezdomności

W tym obszarze wsparcia mieszkańcy nie odnieśli się wprost do **problemu bezdomności i osób w kryzysie bezdomności**. Z doświadczenia wiadomo, iż skutkiem zaburzeń psychicznych oraz uzależnień od substancji psychoaktywnych jest bezrobocie prowadzące w konsekwencji do kryzysu bezdomności. Przedstawiciele instytucji działających w gminie tj. pracownicy ośrodka pomocy społecznej, pracownicy urzędu, funkcjonariusze policji, przedstawiciele służby zdrowia jak same osoby bezdomne zwracają uwagę na problem, który w przyszłości może wymagać interwencji naprawczej. Na ten czas osoby bezdomne są kierowane do placówek świadczących całodobowe schronienie. W okresie zimowym Ośrodek prowadzi ogrzewalnię świadczącą m.in. usługi kąpielowe, wymianę odzieży, otrzymanie gorącego napoju oraz wsparcie specjalisty pracy socjalnej. Prowadzona jest aktywizacja zawodowa, a w mieszkaniu przejściowym umieszczane są osoby współpracujące, które zawarły kontrakt, oczekujące na lokal, stosujące się do obowiązującego regulaminu. Nie mniej oferowana pomoc jest niewystarczająca i wymaga rozszerzenia o całoroczny dostęp do usługi kąpielowej, wymiany odzieży, miejsca spożywania posiłku. Niezbędne są działania aktywizujące

zawodowo osoby bezrobotne, uzależnione, będące w kryzysie bezdomności. Wsparcie psychologiczne i terapeutyczne.

WNIOSKI Z BADANIA DIAGNOZUJĄCEGO POTRZEBY, ZASOBY I POTENCJAŁ W ZAKRESIE POLITYKI PRORODZINNEJ, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIELĘGNACZNY ZASTĘPCZEJ.

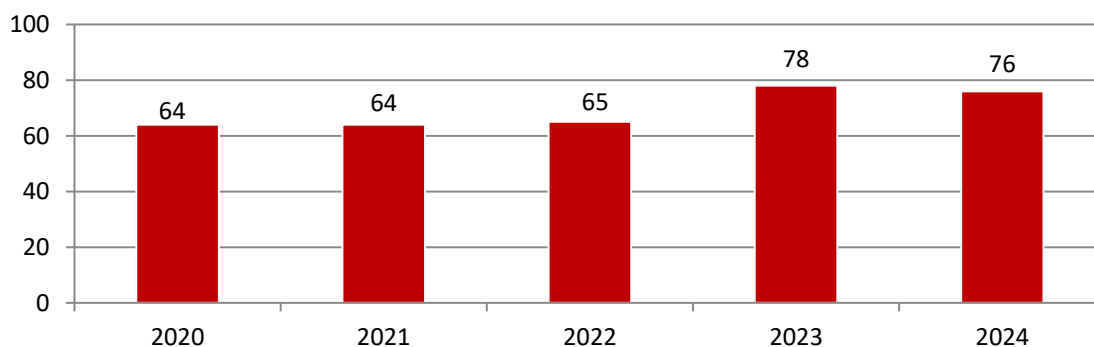
Problemy dotyczące rodziny. Z przeprowadzonych badań wynika, że mieszkańcy biorący udział w badaniu do głównych problemów dotyczących rodzin zaliczają uzależnienia behawioralne wśród dzieci i młodzieży, ograniczony dostęp do pomocy specjalistycznej, uzależnienia od alkoholu, narkotyków, dopalaczy wśród dorosłych oraz bezradność i niesamodzielność osób starszych.

Oferta działań na rzecz wspierania rodziny. Wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łowa wskazują, że najczęściej wymienianymi potrzebami w zakresie wspierania rodzin są kolejno według liczby wskazań: organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, rozwój bezpłatnej opieki nad dziećmi do lat 3, poradnictwo specjalistyczne oraz profilaktyka uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży. Blisko połowa dorosłych mieszkańców widzi potrzebę prowadzenia zajęć wspomagających umiejętności wychowawcze rodziców, a co trzeci uważa, iż liczba miejsc w szkołach, przedszkolach, żłobkach i innych placówkach oświatowych/wychowawczych jest w Gminie niewystarczająca.

Priorytetowość działań. Należy podkreślić, że wspieranie rodziny znalazło się na 5 miejscu pod względem priorytetowych usług społecznych, które zdaniem badanych należy rozwijać na terenie Gminy Łowa. Pomoc społeczna zajęła 4 miejsce, natomiast system pieczy zastępczej znalazł się na 8 miejscu.

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na przestrzeni lat 2020-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020-2024 rok

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba jest definiowana jako taka, która zagraża życiu człowieka.

Długotrwała lub ciężka choroba była na przestrzeni ostatnich lat jednym z głównych powodów przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Łowa. W omawianym okresie dostrzec można niemal stałą liczbę beneficjentów w tym zakresie.

Na koniec 2024 roku w Gminie Łowa funkcjonowały **2 przychodnie** oraz 2 apteki.

Podstawową opiekę zdrowotną dla mieszkańców Gminy świadczy Szpital św. Łukasza z Bolesławca przy ul. Piaskowej w Łowej, NFZ Praktyka Lekarska „Salus” Wioletta Falandysz-Kuprewicz – lekarz rodzinny oraz NZOZ "Hygieja" S.C. Poradnia Pielęgniarek Środowiskowo-Rodzinnych. Mieszkańcy korzystają z gabinetów fizjoterapii.

Na terenie Gminy Łowa nie ma specjalistycznego leczenia w obszarze zdrowia psychicznego. Dostęp do lekarzy psychiatrów jest możliwy w ramach NFZ w powiatowych poradniach zdrowia psychicznego. Mieszkańcy Gminy mogą korzystać z oferty psychologów zatrudnionych w ramach działań GKRPA oraz OPS. Dzieci w wieku szkolnym korzystają z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Żaganiu oraz dostępu do psychologów w placówkach oświatowych. GKRPA współpracuje z Ośrodkiem Terapeutycznym „Profil” w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin. Systematyczne dyżury pełnią terapeuci uzależnień. W ramach dyżurów były prowadzone konsultacje dla osób przewlekle chorych oraz dla osób będących w kryzysie. Lekarz psychiatra bada klientów GKRPA skierowanych na badania w wyniku rozmowy odbywającej się w czasie Komisji.

W zakresie zdrowia psychicznego w 2024 roku prowadzono w Gminie kampanie informacyjne o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym: umieszczanie ogólnych informacji na portalu społecznościowym Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowej. W ramach działań Klubu Seniora przeprowadzone były spotkania z psychologiem m.in. w zakresie zdrowia psychicznego. Zagadnienia te były również poruszane przez placówki oświatowe, Dni otwarte oraz informacje dotyczące zdrowia psychicznego oraz otrzymania wsparcia są realizowane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Żaganiu.

PROBLEMY I POTRZEBY MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

W zakresie **profilaktyki uzależnień** na terenie gminy Łowa prowadzone są liczne działania profilaktyczne. Nie mniej na podstawie przeprowadzonych badań ustalono, że istnieje potrzeba poszerzenia podejmowania dalszych działań związanych z promocją zdrowia (edukacja zdrowotna, profilaktyka, kształtowanie odpowiednich postaw zdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia). **Szczególną uwagę zwrócono na wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym.**

Mieszkańcy ocenili obecny poziom dostępności do opieki psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej.

- **Opiekę psychologiczną** bardzo dobrze lub dobrze ocenia łącznie 20,4% badanych, a o jej średnim poziomie ma przekonanie blisko co czwarty

mieszkańców Gminy (23,3%). 43,7% respondentów oceniło poziom dostępności jako bardzo zły lub zły,

- Na bardzo dobry lub dobry poziom dostępności do **opieki psychiatrycznej** wskazało łącznie 13,6% respondentów, o jej średnim poziomie ma przekonanie 16,5% badanych, z kolei o jej złym lub bardzo złym poziomie – ponad połowa badanych (54,4%).
- **Opiekę terapeutyczną** bardzo dobrze lub dobrze ocenia łącznie 20,3% badanych, a o jej średnim poziomie ma przekonanie blisko co czwarty mieszkaniec Gminy (23,3%). 40,1% respondentów oceniło poziom dostępności do opieki terapeutycznej jako bardzo zły lub zły.

Mieszkańcy Gminy Iłowa wskazywali na działania, które ich zdaniem powinny zostać podjęte na szerszą skalę w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemu uzależnień. Ankietowani najczęściej wskazywali na **profilaktykę dzieci i młodzieży (56,3%) oraz pomoc psychologiczno-terapeutyczną dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (43,7%)**.

W dalszej kolejności wyróżniono profilaktykę osób dorosłych i pomoc prawną dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (po 29,1%), upowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy (27,2%), pomoc medyczną dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (25,2%), ułatwienie dostępu dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień do uczestnictwa w zajęciach w placówkach wsparcia dziennego, organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (po 24,3%) oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego (23,3%).

WNIOSKI Z BADANIA DIAGNOZUJĄCEGO POTRZEBY, ZASOBY I POTENCJAŁ W OBSZARZE PROMOCJI I OCHRONY ZDROWIA .

Potrzeby w zakresie działań na rzecz promocji i ochrony zdrowia. Wyniki badania ankietowego wskazują, iż większość mieszkańców Gminy dostrzega potrzebę poszerzenia działań związanych z promocją zdrowia w zakresie edukacji i profilaktyki zdrowotnej, kształtowania odpowiednich postaw prozdrowotnych oraz promowania zdrowego stylu życia (65,0%). Na bazie zgromadzonych danych wynika, iż największe zapotrzebowanie dotyczy konieczności zapewnienia dostępu do lekarzy psychiatrów, psychologów i terapeutów.

Dostępność do opieki psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej. Mieszkańcy biorący udział w badaniu ocenili poziom dostępności do powyższych form wsparcia na średnim poziomie. Opieka psychologiczna w opinii 20,4% osób jest na dobrym lub bardzo dobrym poziomie, w przypadku opieki psychiatrycznej odsetek ten wyniósł 13,6%, z kolei opiekę terapeutyczną bardzo dobrze lub dobrze ocenia łącznie 23,3% badanych.

Profilaktyka uzależnień. Największa część mieszkańców, w zakresie działań podejmowanych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zjawiska uzależnień dostrzega konieczność poszerzenia działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz pomocy

psychologiczno-terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin. Wysoki odsetek badanych wyróżnił także prowadzenie działań profilaktycznych wśród osób dorosłych oraz zapewnienie pomocy prawnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.

Priorytetowość działań. Analiza materiału badawczego wykazała, że 21,4% mieszkańców Gminy Łłowa jest zdania, że promocja i ochrona zdrowia jest priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany. Tym samym obszar ten znalazł się na 3 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU

Poniżej zostały przedstawione potrzeby dorosłych mieszkańców Gminy Łłowa w zakresie rynku pracy oraz aktywizacji zawodowej.

Problemami najczęściej dotyczącymi osoby bezrobotne w Gminie Łłowa, w opinii respondentów są: **nieumiejętność poszukiwania pracy, problemy finansowe** (po 41,7%), **niechęć do podjęcia pracy, trudności w pełnieniu ról społecznych, brak gotowości do podjęcia aktywności i samodzielności** (37,9%) oraz **niewystarczające kompetencje zawodowe** (34,0%).

Zdaniem badanych mieszkańców Gminy aby ograniczyć problemy występujące wśród bezrobotnych mieszkańców należy: **organizować szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe** (39,8%), **pomoc w poszukiwaniu pracy** (30,1%), **organizowanie pomocy psychologicznej i wspierania umiejętności w relacjach z otoczeniem** (28,2%) oraz **organizowanie doradztwa zawodowego** (27,2%).

Problemy osób bezrobotnych. Do głównych problemów osób pozostających bez zatrudnienia w Gminie Łłowa mieszkańcy zaliczyli: nieumiejętność poszukiwania pracy, problemy finansowe, niechęć do podjęcia pracy, trudności w pełnieniu ról społecznych, brak gotowości do podjęcia aktywności i samodzielności oraz niewystarczające kompetencje zawodowe.

Działania na rzecz wyeliminowania lub ograniczenia problemu bezrobocia. Wyniki uzyskane w badaniu wskazują, iż największy odsetek respondentów dostrzega potrzebę organizowania szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, pomocy w poszukiwaniu pracy, organizowania pomocy psychologicznej i wspierania umiejętności w relacjach z otoczeniem oraz organizowania doradztwa zawodowego.

Priorytetowość działań. Analiza materiału badawczego wykazała, że 5,8% respondentów jest zdania, że przeciwdziałanie bezrobociu jest priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i usprawniany. Tym samym obszar ten znalazł się na miejscu 10 pod względem liczby wskazań mieszkańców.

EDUKACJA PUBLICZNA

W Gminie Iłowa funkcjonują gminne jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest gmina tj. Szkoła Podstawowa w Iłowej oraz Miejskie Przedszkole w Iłowej. Ponadto w Koninie Żagańskim prowadzona jest „Mała Szkoła” Niepubliczna Szkoła Podstawowa. Placówki sprawują opiekę, wychowanie i naukę przedszkolną, wczesnoszkolną i szkolną.

Gmina Iłowa zapewnia bezpłatny transport i opiekę w czasie przewozu do przedszkola i szkoły, jeżeli droga dziecka z domu do przedszkola lub szkoły w obwodzie, w którym mieszka przekracza 2,5 km. Obowiązkiem gminy jest również zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu.

Rozwijanie usług z zakresu edukacji publicznej. Zebrany materiał badawczy wykazał, że zdaniem 4,9% respondentów edukacja publiczna jest obszarem, który powinien być priorytetowo rozwijany i usprawniany na terenie Gminy Iłowa. Tym samym obszar ten znalazł się dopiero na 11 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

KULTURA, KULTURA FIZYCZNA ORAZ TURYSTYKA

Działalność w zakresie sportu, turystyki i rekreacji na terenie Gminy prowadzi Biblioteka Kultury w Iłowej. W BK działają koła zainteresowań, zespoły i sekcje artystyczne.

Na terenie Gminy Iłowa działają świetlice wiejskie w takich miejscowościach, jak: Klików, Szczepanów, Czerna, Czyżówek, Borowe i Konin Żagański, Jankowa Żagańska. Świetlice wiejskie pełnią funkcję centrów kultury lokalnej. Są miejscem organizacji czasu wolnego i integracji społeczności lokalnej. Służą nie tylko dzieciom, ale także dorosłym. Spotykają się tu rady sołeckie, działalność prowadzą koła gospodyń wiejskich, wolny czas spędzają najmłodsi.

W świetlicach wspólnota mieszkańców planuje i przygotowuje lokalne wydarzenia. Odbywają się spotkania władz sołectw, mieszkańców, uroczystości rodzinne. Największe wydarzenia to dożynki i odpusty.

Na terenie Gminy działają następujące kluby sportowe: Klub Piłkarski „Piast” Iłowa, Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Orzeł” w Koninie Żagańskim, Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy „Płomień” Czerna, Klub Sportowy „Akademia Sportu” oraz Klub Oyama Karate Fudo. Na bazę rekreacyjno-sportową składają się m.in.: Hala sportowa „Piast” w Iłowej, Zespół boisk „Orlik” w Iłowej, boisko piłkarskie w Koninie Żagańskim i Czernej, boisko wiejskie w Szczepanowie, Jankowej Żagańskiej oraz Klikowie, skatepark, liczne place zabaw oraz otwarta strefa aktywności, w skład których wchodzi siłownie zewnętrzne.

Dostępność do aktywności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. Bazując na uzyskanych wynikach badań ankietowych można stwierdzić, że mieszkańcy najlepiej ocenili dostęp do aktywności sportowej (tj. kluby sportowe, zajęcia sportowe, turnieje, sekcje sportowe, itp.), która w opinii 44,6% respondentów jest dobra lub bardzo dobra. Dostępność aktywności kulturalnej (tj. zajęć plastycznych, tanecznych, muzycznych, wernisaży, klubów czytelniczych, itp.) jest dobra lub bardzo dobra zdaniem 37,8% ankietowanych. W opinii 36,9% badanych dostępność do aktywności rekreacyjnej w Gminie Iłowa (baseny, place zabaw, parki, siłownie zewnętrzne, itp.) jest bardzo dobra lub dobra.

Priorytetowość działań. Analiza materiału badawczego wykazała, że 11,7% badanych mieszkańców Gminy Iłowa jest zdania, że kultura, kultura fizyczna i turystyka jest priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i usprawniany. Tym samym obszar ten znalazł się na 7 miejscu pod względem liczby wskazań

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na podstawie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Przesłanki te doprowadziły do powstania ekonomii społecznej, skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp.

Na terenie Gminy Iłowa nie funkcjonują przedsiębiorstwa społeczne. Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy Iłowa z organizacjami pozarządowymi określone zostały w Rocznym Programie Współpracy Gminy Iłowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok.

Działalność społeczna. Z przeprowadzonych badań wynika, iż w ciągu ostatnich dwóch lat poprzedzających badanie 14,6% mieszkańców Gminy Iłowa było członkiem organizacji pozarządowej, 27,2% badanych współpracowało w formie wolontariatu z jakąś organizacją lub instytucją, natomiast 51,5% angażowało się w działalność na rzecz swojego osiedla np. poprzez udział w festynach, piknikach i akcjach osiedlowych. Wśród ankietowanych, którzy zostali zapytani o zdecydowanie się na działalność społeczną

w organizacjach na rzecz mieszkańców lub pomoc w formie wolontariatu, 48,5% udzieliło twierdzącej odpowiedzi, natomiast przeczącej – 22,4%.

Niewielki odsetek badanych mieszkańców Gminy Łowa bierze czynny udział w aktywności obywatelskiej. Pozytywny jest fakt, iż ponad połowa ankietowanych zadeklarowała angażowanie się w działania na rzecz swojego osiedla

Priorytetowość działań. Analiza materiału badawczego wykazała, że 12,6% mieszkańców jest zdania, że pobudzanie aktywności obywatelskiej jest priorytetowym obszarem w zakresie usług społecznych, który powinien być rozwijany i usprawniany. Tym samym znalazł się on dopiero na 6 miejscu pod względem liczby wskazań mieszkańców.

PRIORYTETYZACJA DZIAŁAŃ

Opinia dotycząca priorytetowo rozwijanych usług społecznych. Zebrany materiał badawczy pozwolił wskazać, które z usług społecznych prowadzonych na terenie Gminy Łowa powinny być rozwijane i finansowane w pierwszej kolejności. W opinii ankietowanych w pierwszej kolejności należy skupić się na usługach społecznych w zakresie **wspierania osób starszych i z niepełnosprawnościami**. Na kolejnym miejscu znalazła się **pomoc psychologiczno-psychiatryczna dla dzieci oraz promocja i ochrona zdrowia**. Do obszarów, które zdaniem mieszkańców powinny być rozwijane w najmniejszym stopniu zaliczono edukację publiczną i mieszkalnictwo wspomagane, chronione.

REKOMENDACJE

W oparciu o dokonaną analizę potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych zostały sformułowane rekomendacje co do dalszych działań na terenie Gminy Łowa, które znajdują się poniżej.

Rekomendowane działania

1. Główne problemy społeczne dotyczące mieszkańców Gminy Łowa zidentyfikowane zostały w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnościami. W związku z powyższym zaleca się:
 - dalsze organizowanie spotkań, wydarzeń, zajęć dla seniorów, które posłużą zapobieganiu poczucia osamotnienia lub wykluczenia społecznego, a także podtrzymywaniu kontaktów międzyludzkich oraz aktywizacji społeczeństwa lokalnego w rozwijaniu działań na rzecz seniorów;

- zwiększanie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie niepełnosprawności i wieku starczego poprzez organizowanie kampanii społecznych dla mieszkańców Gminy, a także podejmowanie inicjatyw na rzecz włączania społecznego tych grup i integracji międzypokoleniowej;
- dążenie do eliminowania czynników wykluczających seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami ze społeczności lokalnej oraz dostępu do różnego rodzaju usług. Działania powinny być skierowane na systematyczne w miarę możliwości finansowych Gminy dostosowywanie infrastruktury gminnej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, podnoszenie kompetencji cyfrowych seniorów, dostosowywanie transportu publicznego do potrzeb wymienionych grup społecznych;
- kontynuowanie działalności podmiotów i realizacja programów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami z terenu Gminy Iłowa, w tym: Klubu Seniora, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Rodzinnego Domu Seniora „Cichy dom”, wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, itp.;
- pozyskiwanie środków finansowych na rozwój bezpłatnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów,
- poszerzenie oferty usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami oraz starszych o zapewnienie transportu, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w zakresie usług porządkowych oraz zakup artykułów spożywczych,
- zwiększenie infrastruktury wsparcia dziennego dla osób zależnych przez tworzenie świetlic, Dziennych Domów Pomocy oraz organizowanie w nich zajęć dziennych;
- rozwijanie form wsparcia faktycznych opiekunów osób niesamodzielnych, np. poprzez udział w projektach na rzecz wsparcia osób niesamodzielnych i ich opiekunów;
- tworzenie warunków do rozwoju zawodowego osób z niepełnosprawnościami, poprzez prowadzenie szkoleń i kursów zawodowych dostosowanych do ich potrzeb oraz możliwości;
- eliminowanie barier architektonicznych w miejscach publicznych oraz miejscu zamieszkania, w tym budowanie podjazdów i wind;
- rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy osobom starszym oraz z niepełnosprawnościami np. poprzez wydawanie broszur informacyjnych, itp.

2. Priorytetowym obszarem, który powinien być rozwijany i finansowany w opinii dorosłych mieszkańców jest promocja i ochrona zdrowia oraz pomoc psychologiczno-psychiatryczna dla dzieci. W zakresie projektowania szeroko pojętych działań prozdrowotnych, szczególną uwagę należy zwrócić na kwestie zdrowia psychicznego oraz uzależnień od substancji. W toku prowadzonych badań ilościowych proponowanymi działaniami w tym zakresie są:

- poprawa dostępności do opieki psychologicznej, psychiatrycznej oraz terapeutycznej na terenie Gminy;

- podejmowanie działań związanych z promocją zdrowia w zakresie edukacji i profilaktyki zdrowotnej, kształtowanie odpowiednich postaw prozdrowotnych oraz promowania zdrowego stylu życia;
- przeprowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych dotyczących negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych, a także mechanizmów uzależnienia;
- dystrybucja ulotek i innych materiałów profilaktycznych na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemów z uzależnieniem od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych. Ulotki powinny być rozpowszechnione w miejscach publicznych takich jak: kościoły, przychodnie, sklepy, instytucje publiczne, itp.;
- poszerzenie kadry placówek wspierających osoby uzależnione oraz ich rodziny o specjalistów z zakresu psychologii, terapii uzależnień, itp.;
- zapewnienie specjalistycznej pomocy np. psychologa, pedagoga, logopedy oraz poradnictwa specjalistycznego np. prawnego, psychologicznego i rodzinnego dla rodzin z terenu Gminy. Zaleca się rozwijanie działalności Punktu Konsultacyjnego;
- rozwijanie ruchu samopomocowego dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, z uwzględnieniem osób współuzależnionych oraz z syndromem DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików);
- realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, IPiN dla dzieci i młodzieży w szkołach;
- systematyczne przeprowadzanie szkoleń/warsztatów dla rodziców oraz wychowawców, na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych;
- rozwój szerokiej działalności edukacyjnej, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy.

3. Problemami rodzin z Gminy Hłowa zdaniem mieszkańców okazały się m.in. uzależnienia behawioralne wśród dzieci i młodzieży, ograniczony dostęp do pomocy specjalistycznej oraz uzależnienie od alkoholu, narkotyków, dopalaczy wśród dorosłych. W odpowiedzi na zidentyfikowane trudności z jakimi zmagają się rodziny z Gminy, rekomenduje się:

- kontynuowanie realizacji programów i projektów na rzecz wspierania rodzin, takich jak: asystent rodziny, „Posiłek w szkole i w domu”, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, Karta Dużej Rodziny;
- zapewnienie poradnictwa specjalistycznego np. prawnego, psychologicznego, rodzinnego, prowadzenie terapii dla dzieci i młodzieży oraz par/małżeństw;
- organizowanie grup wsparcia/grup samopomocowych dla rodzin z różnego rodzaju problemami np. uzależnienia, przemoc, zaburzenia psychiczne;

- utworzenie placówki opieki nad dziećmi do lat 3;
 - utworzenie klubu rodzica lub innej grupy wsparcia skierowanej do rodziców dzieci, której celem będzie zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym (przemoc, uzależnienia, umiejętności społeczne i emocjonalne, itp.) poprzez organizowanie prelekcji ze specjalistami oraz innych działań na rzecz rodzin z Gminy;
 - organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz rodzin. Rozwijanie działalności placówek wsparcia dziennego w formie świetlic dla dzieci i młodzieży oraz doposażenie ich w celu zwiększenia atrakcyjności i zachęcenia do uczestnictwa w zajęciach przez nich organizowanych;
 - zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego dla osób doznających przemocy domowej oraz umożliwienie im uczestnictwa w grupach wsparcia;
 - prowadzenie akcji informacyjnych mających na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy domowej, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim;
 - zwiększanie kompetencji zawodowych, w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych, w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych;
 - uwrażliwianie społeczności lokalnej na temat ryzyka jakie niosą za sobą uzależnienia behawioralne, poprzez dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji.
4. Gwarantem usług społecznych będzie współpraca, szczególnie międzysektorowa, rozwijana w oparciu o zasadę partnerstwa. Partnerstwo międzysektorowe rozumiane jest jako forma współdziałania na rzecz wspólnego celu, w której wszyscy uczestnicy działają na równych prawach, korzystają ze wspólnych zasobów oraz ponoszą odpowiedzialność. Rekomendowane jest partnerstwo JST i NGO, które powinno mieć charakter stały i być budowane na zasadzie wieloletniej współpracy. Współpraca na zasadach partnerstwa daje możliwość kompleksowego i innowacyjnego podejścia do problemu, a także angażuje do działania przedstawicieli kilku różnych grup. Powinna uwzględniać najważniejsze zasady: równorzędność partnerów wobec siebie, wspólne rozwiązywanie problemów, planowanie i podejmowanie decyzji.

IV PLANY DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawione zostaną plany deinstytucjonalizacji poszczególnych usług, w podziale na grupy społeczne rodzina, seniorzy, osoby z niepełnosprawnością, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, osoby bezdomne . W każdej z nich opisane zostaną najistotniejsze usługi, wraz z opisem ich celu ogólnego, celów szczegółowych, działań jakie należy podjąć, oraz instytucji niezbędnych do ich

wdrożenia. Zgodnie z wytycznymi MRiPS, poszczególne plany przedstawione zostaną w formie tabeli.

Cel ogólny nr 1

Rozwój systemu służącego aktywizacji i zapewnienia wsparcia seniorów na terenie Gminy Iłowa , ze szczególnym uwzględnieniem deinstytucjonalizacji usług.

Cel szczegółowy	Działanie	Instytucja odpowiedzialna za działania
1.Zapewnienie dostępu do różnych form opieki i wsparcia dla osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	1.Wsparcie osób starszych poprzez zwiększenie dostępu do : -usług opiekuńczych, -specjalistycznych usług opiekuńczych, -poradnictwa specjalistycznego, w tym zdrowotnego, - usług asystenta osoby starszej, - usług transportowych, - usług pielęgnacyjnych, -usług porządkowo-naprawczych „złota rączka” konserwator itp. 2.Rozwój usług społecznych na rzecz rodzin i osób sprawujących funkcję opiekuna faktycznego osoby starszej, takich jak np.: -szkolenia dla opiekunów, - poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, psychologiczne i rodzinne, a także wsparcie informacyjne, 3.Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz personelu w zakresie świadczenia usług w	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.

	środowisku, poprzez m.in. udział w szkoleniach 4)Rozwój mobilnych i stacjonarnych usług specjalistycznych tj. -usprawniających ruchowo rehabilitacja/ fizjoterapia, -dietetyka, - podolog -psycholog	
2.Rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego, integracji osób starszych ze społecznością lokalną, tworzenie inicjatyw oddolnych dedykowanych tej grupie społecznej poprzez organizowanie społeczności lokalnej	1.Pobudzanie aktywności obywatelskiej poprzez organizowanie społeczności lokalnej z włączeniem osób starszych, 2. Tworzenie, rozwój i wsparcie funkcjonowania różnego typu podmiotów w środowiskach lokalnych, adekwatnych do potrzeb osób starszych, np. klubów animacji społecznej i innych,	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.
3. Zapewnienie dostępności do usług transportowych od drzwi do drzwi (door-to-door) dla osób starszych	1.Uruchomienie TAXI dla seniora(dojazd do placówki medycznej/ rehabilitacyjnej, urzędu)	CUS/ OPS, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.
4.Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym	1.Utworzenie mieszkania wspomagane	CUS/OPS, Gmina,
Cel ogólny 2 Poszerzenie działań z zakresu wsparcia środowiskowego		

Cel szczegółowy	Działanie	Instytucja odpowiedzialna za działania
1. Utworzenie wsparcia dziennego pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	1. Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	CUS/ OPS, Gmina, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych	1. Uruchomienie wolontariatu, 2. Organizacja cyklicznych akcji wolontaryjnych zrzeszających społeczność w ramach pomocy dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami	CUS/ OPS, Gmina, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.

Plan deinstytucjonalizacji usług społecznych - Osoby z niepełnosprawnościami

Cel ogólny 1 Rozwój usług wsparcia osób z niepełnosprawnością		
Cel szczegółowy	Działanie	Instytucja odpowiedzialna za działania
1. Zapewnienie dostępu do różnych form opieki i wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	1. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami poprzez : - zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, - dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych, - poradnictwa specjalistycznego, w tym zdrowotnego, - usługa asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, - usług transportowych (dojazd do placówki medycznej/ rehabilitacyjnej, urzędu , do DDP+ na zajęcia i z powrotem)	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.

	- usług pielęgnacyjnych typu fryzjer i kosmetyczka, - usług porządkowo-naprawczych „złota rączka” , konserwator itp. 2. Poprawa jakości świadczonych usług poprzez podnoszenie kwalifikacji kandydatów oraz personelu w zakresie świadczenia usług w środowisku (szkolenia). 3.Rozwój mobilnych i stacjonarnych usług specjalistycznych tj. rehabilitacja, dietetyka, fizjoterapia, podolog, psycholog, logopeda	
2.Zwiększenie dostępu do usług specjalistycznych z zakresu profilaktyki zdrowia dla osób z niepełnosprawnościami	1.Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. 2.Programy edukacyjne i szkolenia dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 3.Poprawa dostępności do opieki psychologicznej, psychiatrycznej oraz terapeutycznej na terenie Gminy;	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.
Cel ogólny 2 Poprawa jakości opieki celem umożliwienia osobom zależnym pozostanie w miejscu ich zamieszkania.		
Cel szczegółowy	Działanie	Instytucja odpowiedzialna za działania

1. Poprawa jakości życia, stanu wiedzy oraz samopoczucia psychicznego opiekunów osób zależnych	1. Rozwój usług społecznych na rzecz rodzin i osób sprawujących funkcję opiekuna osoby z niepełnosprawnością, takich jak np.: szkolenie z pierwszej pomocy, kurs opieki nad chorym w domu w zakresie dbania o higienę i pielęgnację, sposobu żywienia, zasad podawania leków itp., -wsparcie psychologiczne, prawne i inne według zgłaszanych potrzeb	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.
2. Wzmocnienie wsparcia i opieka wytchnieniowa dla opiekunów osób zależnych	1. Rozwój wsparcia w formie opieki wytchnieniowej, 2. Doposażenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego dla osób zależnych i opiekunów osób zależnych	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.

Plan deinstytucjonalizacji usług społecznych - Osoby z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym

Cel ogólny 1		
Rozwój działań z zakresu profilaktyki kryzysu psychicznego		
Cel szczegółowy	Działanie	Instytucja odpowiedzialna za działania
1 Wzrost usług profilaktycznych, edukacyjnych, sportu i rekreacji w zakresie zdrowia i uzależnień w szkołach i dla dorosłych w zakresie profilaktyki chorób	1.Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach, - udział w kampaniach ogólnokrajowych, -warsztaty rekomendowane,	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp. placówki oświatowe, poradnie zdrowia psychicznego

psychicznych i uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych	-promowanie zdrowego stylu życia, - prowadzenie zajęć sportowych, rekreacyjnych w szkołach i inne według potrzeb 2.Rozwój profilaktyki i edukacji dla osób dorosłych – szkolenia, pogadanki, spotkania integracyjne,	
2. Poprawa wsparcia indywidualnego dla osób w kryzysie psychicznym	1.Zwiększenie godzin psychologów, terapeutów uzależnień w tym dla dzieci i młodzieży, 2.Dostęp do psychiatrii, w tym psychiatrii dziecięcego.	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp. placówki oświatowe, poradnie zdrowia psychicznego
3. Wsparcie rodziny w sytuacji kryzysu psychicznego	1.Realizacja programów rekomendowanych profilaktyki uniwersalnej: - Szkoła dla Rodziców - Program Wzmocnienia Rodziny 2.Zwiększenie specjalistycznej pomocy np. psychologa, psychiatrii,	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp. placówki oświatowe, poradnie zdrowia psychicznego
4.Zwiększenie dostępu do działań integrujących i samopomocowych.	1.Integracja środowiska osób w kryzysie psychicznym i ich rodzin poprzez inicjowanie grup wsparcia, szkoleń, spotkań informacyjno-integracyjnych w ramach organizowania społeczności lokalnej	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp. poradnie zdrowia psychicznego, GKRPA,
5.Zapobieganie uzależnieniom od substancji	1.Kontynuowanie ruchu samopomocowego dla osób uzależnionych oraz ich rodzin	GKRPA, CUS/OPS,

psychoaktywnych oraz niwelowanie ich skutków.	z uwzględnieniem osób współzależniowych oraz z syndromem DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików); 2.Rozwój usług specjalistycznych dla osób i rodzin doświadczających przemocy domowej poprzez np.: stworzenie grupy wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą, poradnictwo specjalistyczne z zakresu psychologicznego, terapeutycznego, pedagogicznego, psychiatrycznego,	
Cel ogólny1 Zmniejszenie zjawiska bezdomności		

Plan deinstytucjonalizacji usług społecznych – osoby w kryzysie bezdomności

Zmniejszenie zjawiska bezdomności	1.Utworzenie / rozszerzenie punktu pomocy doraźnej : -ogrzewalnia , -noclegownia, -jadłodzielnia -usługi kąpielowe, - punkt wymiany odzieży, 2.Aktywizacja społeczno – zawodowa: - wsparcie doradcy zawodowego - wsparcie psychologiczne 3. Utworzenie mieszkania treningowego dla osób	CUS/ OPS, Gmina, służba zdrowia, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu
--------------------------------------	---	--

	wychodzących z kryzysu bezdomności .	
--	--------------------------------------	--

Plan deinstytucjonalizacji usług społecznych – Rodzina z dziećmi , w tym z dziećmi z niepełnosprawnością

Cel ogólny 1 Zapewnienie dostępu szerokiej i kompleksowej oferty wsparcia dla rodzin wychowujących dzieci (biologicznych, zastępczych, adopcyjnych)		
Cel szczegółowy	Działanie	Instytucja odpowiedzialna za działania
Podniesienie kompetencji rodzicielskich i zwiększanie świadomości rodziców w zakresie obowiązków wychowawczych	1.Kontynuowanie realizacji już istniejących programów i projektów na rzecz wspierania rodzin np. asystent rodziny; 2.Prowadzenie szkoleń/warsztatów dla rodziców; 3.Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego np. prawnego, psychologicznego, rodzinnego, prowadzenie terapii dla dzieci i młodzieży oraz par/małżeństw; 5.Warsztaty i zajęcia kompetencji rodzicielskiej dla przyszłych i młodych matek - wsparcie psychologa - nauka pielęgnacji niemowlaka - wsparcie pielęgniarkei 6.Utworzenie Klubu Świadomego Rodzica a w nim : warsztaty podnoszące kompetencje rodzicielskie i wychowawcze - prelekcje i spotkania ze specjalistami	CUS/ OPS, Gmina, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp. placówki oświatowe, GKRPA,

	- wsparcie psychologiczne	
1.Zwiększenie oferty usług specjalistycznych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami.	1. Stworzenie warunków integracji sensorycznej 2. Zwiększenie godzin logopedy w systemie pozaszkolnym	CUS/ OPS, Gmina, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp. placówki oświatowe,
Cel ogólny 2. Zapewnienie realizacji działań o charakterze aktywizacyjnym, promującym zdrowy styl życia i zwiększającym kompetencje wychowawcze		
Cel szczegółowy	Działanie	Instytucja odpowiedzialna za działania
1. Rozwój usług na rzecz osób i rodzin w zakresie rozwoju ich zainteresowań, aktywności społecznej, sportowej, edukacyjnej, a także organizacji czasu wolnego.	1.Utworzenie placówki wsparcia dziennego/ świetlicy dla dzieci w wieku szkolnym, 2.Utworzenia Klubu Młodzieżowego – wsparcie, integracja i rozwój osobisty . 3.Realizacja działań promujących aktywne wzorce spędzania czasu wolnego i wypoczynku rodzinnego np. pikniki zdrowia promujące zdrowy styl życia; 3.Aktywizacja świetlic wiejskich celem integracji np. Kluby Animacji Lokalnej - miejsca dedykowane określonym grupom społecznym	CUS/ OPS, Gmina, podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp. placówki oświatowe, GKRPA, BK,
2.Stworzenie oferty wsparcia dla rodziców w podejmowaniu aktywności zawodowej	1. Utworzenie placówki opieki nad dziećmi do lat 3 np. Klub Malucha;	Gmina, OPS/CUS , podmioty wyłonione w ramach konkursu, przetargu itp.
3.Podniesienie świadomości w zakresie zjawiska przemocy domowej	1) Prowadzenie akcji informacyjnych/kampanii w	OPS/CUS, GKRPA, placówki oświatowe ,

	zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; 2.Zwiększenie godzin wsparcia psychologicznego	
4.Rozwój kompetencji i współpracy instytucji, organizacji pozarządowych i mieszkańców	1.Aktywizacja współpracy między organizacjami, wymiana pomysłów, tworzenie wspólnych inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy, 2.Pobudzenie społeczności do tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w zakresie świadczenia usług społecznych poprzez np. szkolenia, spotkania.	Gmina, OPS/CUS, lokalni liderzy, mieszkańcy

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PLANU

- 1) Środki z budżetu gminy;
- 2) Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021- 2027 oraz programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego;
- 3) Programy krajowe i fundusze rządowe ;
- 4) Wpłaty własne użytkowników, według odrębnych własnych regulaminów usług społecznych.

MONITORING

Monitoring wskaźników określonych dla każdego z obszarów interwencji będzie prowadzony na bieżąco. Na koniec obowiązywania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Iłowa na lata 2026-2028 zostanie opracowany raport z jego realizacji.

Wskaźniki monitoringu

Osoby starsze
Cel ogólny1: Rozwój systemu służącego aktywizacji i zapewnienia wsparcia seniorów na terenie Gminy Iłowa , ze szczególnym uwzględnieniem deinstytucjonalizacji usług.

Cele szczegółowe	Nazwa wskaźnika
1. Zapewnienie dostępu do różnych form opieki i wsparcia dla osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	1. Liczba osób objętych wsparciem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania 2. Liczba szkoleń, poradnictwa dla rodzin, opiekunów osób starszych 3. Liczba szkoleń personelu w zakresie usług w środowisku 4. Liczba uruchomionych mobilnych i stacjonarnych usług specjalistycznych,
2. Poprawa oferty zagospodarowania czasu wolnego, integracji osób starszych ze społecznością lokalną, tworzenie inicjatyw oddolnych dedykowanych tej grupie społecznej poprzez organizowanie społeczności lokalnej	1. Liczba podmiotów środowiskowych działających na rzecz osób starszych 2. Liczba inicjatyw aktywności obywatelskiej
3. Zapewnienie usług transportowych od drzwi do drzwi (door-to-door) dla osób starszych	1. Liczba osób korzystających usługi TAXI dla seniora
4. Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym	1. Liczba utworzonych mieszkań wspomaganych
Cel ogólny 2 Poszerzenie działań z zakresu wsparcia środowiskowego	
Cele szczegółowe	Nazwa wskaźnika
1. Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	1. Liczba DDP
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych	1. Liczba osób świadczących wsparcia w formie wolontariatu 2. Liczba akcji na rzecz seniorów i os. z niepełnosprawnością
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	
Cel ogólny 1. Rozwój usług wsparcia osób z niepełnosprawnością	
Cele szczegółowe	Nazwa wskaźnika

1. Zapewnienie dostępu do różnych form opieki i wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania 2. Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi, w tym zdrowotnymi, 3. Liczba usług świadczonych na rzecz osób z niepełnosprawnością 4. Liczba osób przeszkolonych celem świadczenia lepszej jakości usług w środowisku 5. Liczba osób korzystających z mobilnych i stacjonarnych usług specjalistycznych
Cel ogólny 2 Poprawa jakości opieki celem umożliwienia osobom zależnym pozostanie w miejscu ich zamieszkania.	
Cele szczegółowe	Nazwa wskaźnika
1. Poprawa jakości życia, stanu wiedzy oraz samopoczucia psychicznego opiekunów osób zależnych	1. Liczba osób sprawujących opiekę faktyczną nad osobami zależnymi biorących udział w szkoleniach, spotkaniach integracyjnych, warsztatach
2. Wzmocnienie wsparcia i opieki wytchnieniowa dla opiekunów osób zależnych	1. Liczba opiekunów opieki wytchnieniowej 2. Liczba zakupionego nowego sprzętu do wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego
OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI I W KRYZYSIE PSYCHICZNYM	
Cel ogólny 1 Rozwój działań z zakresu profilaktyki kryzysu psychicznego	
Cele szczegółowe	Nazwa wskaźnika
1. Wzrost usług profilaktycznych, edukacyjnych, sportu i rekreacji w zakresie zdrowia i uzależnień w szkołach i dla dorosłych w zakresie profilaktyki chorób psychicznych i uzależnień.	1. Liczba działań profilaktycznych 2. Liczba szkoleń, pogadanek, spotkań
2. Poprawa wsparcia indywidualnego dla osób w kryzysie psychicznym	1. Liczba osób dorosłych/ liczba dzieci i młodzieży w kryzysie psychicznym objętych usługami z zakresu zdrowia psychicznego
3. Wsparcie rodziny w sytuacji kryzysu psychicznego	1. Liczba przeprowadzonych programów

	2. Liczba dzieci i młodzieży objętych usługami z zakresu zdrowia psychicznego
4. Zwiększenie dostępu do działań integrujących i samopomocowych dla osób w kryzysie psychicznym	1. Liczba grup wsparcia, szkoleń, spotkań informacyjno -integracyjnych
5. Zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz niwelowanie ich skutków	1.Liczba grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych 2.Liczba grup wsparcia dla osób /rodzin doświadczających przemocy domowej
6.Zmniejszenie zjawiska bezdomności jako efektu uzależnień i kryzysu zdrowia psychicznego	1. Liczba punktów pomocy doraźnej 2. Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających z wsparcia specjalistów 3. Liczba mieszkań treningowych
PLAN DEINTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH - RODZINA Z DZIEĆMI , W TYM Z DZIEĆMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	
Cel ogólny 1 :Zapewnienie dostępu do szerokiej i kompleksowej oferty wsparcia dla rodzin wychowujących dzieci (biologicznych, zastępczych, adopcyjnych)	
Cele szczegółowe	Nazwa wskaźnika
1. Podniesienie kompetencji rodzicielskich i zwiększanie świadomości rodziców w zakresie obowiązków wychowawczych.	1. Liczba programów i projektów realizowanych na rzecz wspierania rodzin 2. Liczba warsztatów , szkoleń dla rodziców 3. Liczba pkt. Świadczących poradnictwo specjalistyczne 4. Liczba utworzonych placówek wsparcia dziennego 5. Liczba korzystających z warsztatów dla przyszłych i młodych matek 6. Liczba warsztatów w ramach Klubu Świadomego Rodzica
2. Zwiększenie oferty usług specjalistycznych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami	1. Liczba przygotowanych przestrzeni dla integracji sensorycznej 2. Liczba godzin logopedy w systemie pozaszkolnym
Cel ogólny 2: Zapewnienie realizacji działań o charakterze aktywizacyjnym, promującym zdrowy styl życia i zwiększającym kompetencje wychowawcze	
	Nazwa wskaźnika
Cele szczegółowe	Nazwa wskaźnika

1. Rozwój usług na rzecz osób i rodzin w zakresie rozwoju ich zainteresowań, aktywności społecznej, sportowej, edukacyjnej a tak ze organizacji czasu wolnego	1. Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci w wieku szkolnym 2. Liczba placówek wsparcia dziennego skierowanych dla młodzieży 3. Liczba spotkań, wydarzeń, pikników promujących zdrowy styl życia 4. Liczba Klubów Animacji lokalnej
2. Stworzenie oferty wsparcia dla rodziców w podejmowaniu aktywności zawodowej	1. Liczba placówek opieki dziennej nad dziećmi do lat 3
3. Podniesienie świadomości w zakresie zjawiska przemocy domowej	1. Liczba akcji informacyjnych/kampanii
4. Rozwój kompetencji i współpracy instytucji, organizacji pozarządowych i mieszkańców	1. Liczba podjętych wspólnych inicjatyw 2. Liczba szkoleń, spotkań

ZAKOŃCZENIE

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Łłowa jest dopiero jednym z pierwszych kroków w kierunku pełnej deinstytucjonalizacji usług społecznych. W dalszym etapie gmina powinna zaplanować kolejne kroki i rozpocząć proces wdrażania poszczególnych działań, tak aby z perspektywy następnych lat doprowadzić do reformy części usług społecznych na swoim terenie.